

ЩО ТАКЕ НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН?

Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» визначає надзвичайний стан як особливий правовий режим, який може тимчасово вводитися в Україні чи в окремих її місцевостях при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру не нижче загальнодержавного рівня, що призвели чи можуть призвести до людських і матеріальних втрат, створюють загрозу життю і здоров'ю громадян, або при спробі захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України шляхом насильства і передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування і відповідно до цього Закону повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення безпеки і здоров'я громадян, нормального функціонування національної економіки, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, захисту конституційного ладу, а також допускає тимчасове, обумовлене загрозою, обмеження у здійсненні конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

В ЯКИХ ВИПАДКАХ ВВОДИТЬСЯ?

Надзвичайний стан вводить лише за наявності реальної загрози безпеці громадян або конституційному ладу, усунення якої іншими способами неможливо.

Надзвичайний стан може бути введений в разі:

- 1) виникнення особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (стихійного лиха, катастроф, особливо великих пожеж, застосування засобів ураження, пандемій тощо), що створюють загрозу життю і здоров'ю значних верств населення;
- 2) здійснення масових терористичних актів, що супроводжуються загибеллю людей чи руйнуванням особливо важливих об'єктів життєзабезпечення;
- 3) виникнення міжнаціональних і міжконфесійних конфліктів, блокування або захоплення окремих особливо важливих об'єктів або місцевостей, що загрожує безпеці громадян і порушує нормальну діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- 4) виникнення масових безпорядків, що супроводжуються насильством над громадянами, обмежують їх права і свободи;
- 5) спроби захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України шляхом насильства;
- 6) масового переходу державного кордону з території суміжних держав;
- 7) необхідності відновлення конституційного правопорядку і діяльності органів державної влади.

Ким і на який термін вводить?

Надзвичайний стан в Україні або в окремих її місцевостях вводить Указом Президента України, який підлягає затвердженню Верховною Радою України протягом двох днів з моменту звернення Президента України.

Надзвичайний стан в Україні може бути введено на строк не більше 30 діб і не більше 60 діб в окремих її місцевостях.

У разі необхідності надзвичайний стан може бути продовжений Президентом України, але не більше ніж на 30 діб. Указ Президента України про продовження дії надзвичайного стану набирає чинності після його затвердження Верховною Радою України.

Що передбачає?

Введення надзвичайного стану може передбачати введення наступних заходів:

1. встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, а також обмеження свободи пересування по території, де вводить надзвичайний стан;
2. обмеження руху транспортних засобів і їх огляд;
3. посилення охорони громадського порядку та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення та народного господарства;
4. заборона проведення масових заходів, крім заходів, заборона на проведення яких встановлюється судом;
5. заборона страйків;
6. примусове відчуження або вилучення майна у юридичних та фізичних осіб.

В якості додаткових заходів допускаються: тимчасова чи безповоротна евакуація людей з місць, небезпечних для проживання, з обов'язковим наданням їм стаціонарних або тимчасових жилих приміщень, встановлення карантину та проведення інших обов'язкових санітарних і протиепідемічних заходів; запровадження особливо го порядку розподілу продуктів харчування і предметів першої необхідності; зміна режиму роботи підприємств, переорієнтація їх на виробництво необхідної в умовах надзвичайного стану продукції; введення комендантської години (заборона перебувати на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень особи у встановлені години доби); перевірка документів у громадян, а в необхідних випадках - проведення особистого огляду, огляду речей, транспортних засобів, багажу і вантажів, службових приміщень та житла громадян; заборона призовникам і військовозобов'язаним змінювати місце проживання без відома відповідного військового комісаріату і т.д.